

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému Návrh nariadenia Rady o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach výživovacej povinnosti

KOM(2005) 649, konečné znenie – 2005/0259 (CNS)

(2006/C 185/07)

Rada sa rozhodla 13. februára 2006 podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k navrhovanej téme.

Odborná sekcia pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo poverená prípravnými prácami prijala svoje stanovisko 20. marca 2006. (Spravodajcom bol pán RETUREAU).

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 426. plenárnom zasadnutí 20. a 21. apríla 2006 (schôdza z 20. apríla 2006) 133 hlasmi za, 3 hlasmi proti, pričom sa 3 členovia hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Zhrnutie stanoviska

1.1 Návrh nariadenia sa týka problematiky, ktorá spadá pod článok 65 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva a ktorej právnym základom je článok 61 písm. c) tejto zmluvy. Vzhľadom na špecifiká pohľadávok na výživné a na špecifiká ich cezhraničného vymáhania je tento návrh v súlade s princípom proporcionality a subsidiarity vo vzťahu k justičným inštitúciám, k vnútroštátnym právnym systémom ako aj voči dotknutým sporným stranám.

1.2 Táto problematika sa týka rodinného práva ako aj vymáhania pohľadávok, a po sociálnej stránke so sebou prináša riziko zbedačovania, čo by malo byť tiež zohľadnené.

1.3 Návrh rovnako spĺňa požiadavky na jasnosť a právnú istotu účastníkov konania, tretích strán zapojených do konania a dotknutých správnych orgánov. Taktiež chráni osobné údaje pred použitím na účely, ktoré nesúvisia s riešením daného sporu a plnením záväzkov dlžníka.

1.4 Výbor, berúc do úvahy isté konkrétne pripomienky, schvaľuje legislatívnu iniciatívu Komisie a vyjadruje svoje potešenie nad úsilím vynaloženým na prípravu tohto kvalitného predpisu hlavne prostredníctvom predbežných konzultácií a predbežnej štúdie dosahu. Taktiež schvaľuje zvolenú formu nariadenia a zachovanie právneho základu, ktorý je v prípadoch s európskym rozmerom vhodnejší pre harmonizáciu, napriek rozdielom, ktoré budú pretrvávajúť v právnych systémoch jednotlivých štátov.

1.5 Haagsky dohovor o rozhodnom práve pre výživovacie povinnosti ratifikoval pomerne nízky počet členských štátov, ale väčšina z nich (17 z 25) ratifikovala dohovor o výkone rozhodnutí o výživovacej povinnosti. Súčasné výhrady a možnosť *a priori* vzniesť námietky proti rozhodnutiu iného štátu na základe výhrady verejného poriadku však môžu zabrániť uplatňovaniu takéhoto rozhodnutia napriek tomu, že rozhodnutie pochádza zo zmluvného štátu. Takéto situácie vytvárajú prekážky pre voľný pohyb súdnych rozhodnutí v priestore Spoločenstva a je potrebné ich odstrániť.

1.6 Výbor preto vyzýva Radu, aby prijala navrhované nariadenie, pretože tento predpis vytvorí právnú istotu a poskytne veriteľom výživného v cezhraničnom kontexte praktické vykonávacie opatrenia, ktoré budú v záujme Európanov.

1.7 Výbor na záver vyzýva vládu Spojeného kráľovstva a vládu Írska, aby zväzili možnosť zapojenia sa do tejto iniciatívy („opt in“). Vládu Dánska vyzýva, aby zjednodušila výkon rozhodnutí v oblasti výživného v súlade s Haagskym dohovorom o výkone výživovacej povinnosti, ktorý táto krajina ratifikovala. Tiež Dánsko vyzýva, aby v tomto smere zväzilo nadviazanie spolupráce *ad hoc* s inými členskými štátmi, ak o to bude požadované.

2. Návrh Komisie

2.1 Pôvod návrhu, medzinárodný rozmer

2.1.1 Program vzájomného uznávania v civilných veciach, prijatý 30. novembra 2000, obsahuje požiadavku na zrušenie konania o *exequatur* v prospech veriteľov výživného, ktorí už môžu využívať nariadenie „Brusel I“⁽¹⁾ o vzájomnom uznávaní rozsudkov v občianskych a obchodných veciach. Tento program tiež uvádza, že niekedy môže byť potrebné stanoviť určité spoločné procesné pravidlá v rámci harmonizácie konania a usilovať sa o dosiahnutie čo najúčinnejšieho výkonu v dožiadanom štáte súdnych rozhodnutí vydaných v inom členskom štáte, najmä umožnením presného určenia majetku dlžníka.

2.1.2 Vzájomné uznávanie by malo spadať do rámca spolupráce medzi justičnými orgánmi členských štátov a vyžaduje si harmonizáciu kolíznych noriem.

2.1.3 Haagska konferencia medzinárodného práva súkromného pripravuje aktualizáciu existujúcich dohovorov a podľa Komisie sa postupy Spoločenstva a medzinárodné postupy navzájom dopĺňajú. Haagska iniciatíva umožní ďalší rozvoj spolupráce s tretími krajinami a môže priniesť užitočné výsledky, ktoré by Európska únia mohla následne prevziať.

⁽¹⁾ Nariadenie (ES) č. 44/2001 o právomoci, uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach.

2.2 Ciele návrhu nariadenia

2.3 Cieľom návrhu je odstrániť všetky prekážky, ktoré bránia vymáhaniu výživného v ktoromkoľvek z členských štátov EÚ veriteľom z iného členského štátu.

2.3.1 Veriteľ musí mať možnosť získať bez nákladov exekučný titul, ktorý sa dá priamo uplatniť v európskom justičnom priestore a umožní pravidelné vyplácanie výživného.

2.3.2 Je potrebné vytvoriť jeden spoločný ambiciózný právny nástroj, ktorý by pokrýval všetky hlavné oblasti justičnej spolupráce v občianskych veciach, pretože v súčasnosti neexistuje žiaden harmonizovaný systém. Koncept výživného ako aj veriteľa výživného chápu jednotlivé štáty rôznym spôsobom a možné výhrady k výkonu rozhodnutia vyplývajú z výhrad k Haagskemu dohovoru z roku 1973 (článok 26), ktorý má v súčasnosti prednosť pred právom Spoločenstva. Navrhuje sa zrušenie tejto výnimky, ktorá vyplýva z článku 71 nariadenia „Brusel I“ a jej nahradenie nástrojom *ad hoc* pre vymáhanie výživného.

2.4 Zhrnutie návrhu nariadenia:

2.4.1 Harmonizácia kolíznych noriem. Ak sa rozhodné právo bude určovať podľa harmonizovaných pravidiel, uľahčí to cezhraničný výkon rozhodnutia, ktoré bude vydané na základe uplatnenia právneho poriadku, ktorý má dostatočnú a nepopierateľnú väzbu s predmetným rodinným vzťahom.

2.4.2 Uznávanie a priama vykonateľnosť rozhodnutia na celom území Európskej únie.

2.4.3 Prijatie konkrétnych vykonávacích opatrení štátom bydliska dlžníka, vrátane prístupu k informáciám o finančnej situácii dlžníka a zavedenia právnych nástrojov, ktoré umožnia priame zrážky z platu.

2.4.4 Posilnenie prednostnej povahy pohľadávok na výživné; posilnenie justičnej spolupráce v občianskych veciach: zjednotené modely verejných listín sú na tento účel pripojené v prílohe k tomuto nariadeniu.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Výbor uznáva naliehavosť a primeranosť návrhu špecifického nariadenia o cezhraničnom vymáhaní výživného. Ako *lex specialis* je toto nariadenie nadradené ostatným všeobecným ustanoveniam o spolupráci v občianskoprávných veciach; znovu ustanovuje prednosť právnych predpisov

Spoločenstva v oblasti, ktorá bola doteraz vylúčená na základe vôle štátov, bez toho, aby sa zmenili vnútroštátne predpisy členských štátov.

3.2 Navrhované opatrenia na určenie majetku dlžníka a vykonávanie zrážok zaručujú rešpektovanie práva na súkromie a dôverný charakter údajov. Dlžník je však povinný informovať veriteľa a súd pôvodu o každej zmene zamestnávateľa alebo bankového účtu.

3.3 Nariadenie poskytuje pre veriteľa vhodné riešenia, pričom naďalej zohľadňuje právo dlžníka vzniesť námietku voči nároku na výživné alebo požiadať o preskúmanie stanovenej výšky výživného pred súdom alebo tribunálom v pôvodnom členskom štáte. Návrh na preskúmanie prerušuje všetky opatrenia výkonu rozhodnutia.

3.4 Vykonávacie postupy určuje štát, v ktorom sa rozhodnutie vykonáva, bez ohľadu na to, v ktorom štáte bolo rozhodnutie vydané.

3.5 Pôvodná zelená kniha^(?), usporiadané konzultácie a stretnutia expertov ako aj štúdiá o situácii v jednotlivých členských štátoch prispeli ku kvalite tohto návrhu, ktorý je súdržný, jasný a z praktického hľadiska dobre štruktúrovaný a ktorý by mal by umožniť odstrániť prekážky v súčasnosti pretrvávajúce v oblasti cezhraničného vymáhania výživného.

4. Konkrétne pripomienky

4.1 Článok 3

EHSV je toho názoru, že prvým rozhodujúcim kritériom pre výber kompetentných súdnych orgánov by malo byť miesto zvyčajného bydliska veriteľa, a preto navrhuje výmenu poradia písmen a) a b).

4.2 Článok 15

EHSV sa domnieva, že zákon, ktorý veriteľovi výživného priznáva práva, by mu mal byť vždy naklonený, pretože nie je prípustné protikladné uplatnenie akéhokoľvek zákona, ktorý mu toto právo odoberá, iba ak v nevyhnutnom prípade z dôvodu verejného poriadku, ktorý pripúšťa toto nariadenie.

4.3 Článok 35

Výbor je toho názoru, že nariadenie zmrazenia bankového účtu nemôže byť úplné. Musí by byť obmedzené na sumy potrebné pre splnenie vyživovacej povinnosti, pretože inak by majiteľ daného účtu mohol byť zbavený prostriedkov na živobytie na dobu neurčitú, až kým nebude v danej veci stanovený rozsudok. Výbor pokladá toto opatrenie vzhľadom na zamýšľaný cieľ za preukázateľne neprimerané.

V Bruseli 20. apríla 2006

Predsedníčka

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Anne-Marie SIGMUND

(?) KOM(2004) 254, konečné znenie.